

MNIEJSZOŚCI ETNICZNE I ICH POGRANICZA

MNIEJSZOŚCI ETNICZNE I ICH POGRANICZA

SZKICE TOŻSAMOŚCIOWE

pod redakcją
Adeli Kożyczkowskiej
Marii Szczepskiej-Pustkowskiej

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzent
dr hab. Barbara Grabowska, prof. UŚ

Redaktor Wydawnictwa
Justyna Widzicka

Redakcja tekstu kaszubskiego
Artur Jabłoński

Projekt okładki i stron tytułowych
Filip Sendal

Zdjęcie na 1 stronie okładki
Adela Koźczkowska

Skład i łamanie
Maksymilian Biniakiewicz

Publikacja sfinansowana ze środków Instytutu Pedagogiki Wydziału Nauk Społecznych
Uniwersytetu Gdańskiego

Patronat nad książką
Stowarzyszenie Wspierania Edukacji Międzykulturowej

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-160-4

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37; 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

Wprowadzenie	9
Wprowadzenie	14
Introduction	19

Rozdział pierwszy.

Pogranicze jako poszukiwanie wspólnoty wieloetnicznej

Piotr Petrykowski	
W poszukiwaniu odpowiedzi... najpierw muszę postawić pytania	27
Aniela Róžańska	
Bycie obok Innych / przeciw Innym / z Innymi / dla Innych – postrzeganie Innego i relacje międzyosobowe wyznacznikiem kondycji wielokulturowych społeczności	42
Motoki Nomachi	
The Gorani People in Search of Identity: The Current Sociolinguistic Situation among the Gorani Community of the Former Yugoslavia	53

Rozdział drugi.

Pogranicze jako urządzenie wspólnoty wieloetnicznej

Ruth Bar-Sinai	
Multi-Cultural Seminars of Jewish and Arabic Education Students	87
Anna Młynarczuk-Sokołowska	
Kalejdoskop doświadczeń i emocji (?) Szkoła i jej przestrzeń w narracjach autobiograficznych uczniów z doświadczeniem uchodźstwa	112
Joanna Rutkowiak	
Rancięrowskie interpretacje emancypacyjne. Doświadczenie pracy akademickiej w uczelniach niepublicznych na ziemi warmińsko-mazurskiej	141

Joanna Cukras-Stelągowska	
Prasa społeczności żydowskiej w Polsce i jej edukacyjne zasoby	165
Tomasz Snarski	
Idealne prawo wielokulturowe.	
Performatywna koncepcja prawa wobec zróżnicowania kulturowego	179

Rozdział trzeci.

Pogranicze jako współzamieszkiwanie etniczne

Jana Raclavská	
Polacy za Olzą. Perspektywa historyczna	197
Irena Bogoczová	
Polacy za Olzą. Wielokulturowa i wielojęzyczna codzienność	205
Alina Szczurek-Boruta	
Tożsamość młodych Polaków	
mieszkających na pograniczu polsko-czeskim	216
Anna Szafrńska	
Czego warto się uczyć od Polaków, a czego Polacy powinni się nauczyć od Czechów?	
Deklaracje czeskich studentów	231

Rozdział czwarty.

Pogranicze jako poszukiwanie etniczności

Thomas Menzel	
O socjolingwistycznych uwarunkowaniach	
przetrwania języków mniejszościowych – łużyccyzna wobec kaszubszczyzny	245
Adela Kożyczkowska	
Dwujęzyczność jako projekt kulturowy i pedagogiczny.	
Refleksje o językowym pograniczu kaszubsko-polskim	264
Maria Szczepska-Pustkowska	
Filozofować z dziećmi w języku kaszubskim,	
czyli o pewnej możliwości rekonstruowania tożsamości dziecka kaszubskiego	292
Artur Jabłoński	
Problematyczność pojęcia „język regionalny”.	
Głos w sprawie polityki języka kaszubskiego	313
Maciej Bandur	
Pismo jako znak wspólnoty etnicznej.	
Głos w sprawie polityki języka kaszubskiego	326

Rozdział piąty.
Pogranicze jako wychowanie etniczne

Renata Mistarz	
Wybrane aspekty formalnej edukacji kaszubskiej (nauczania języka kaszubskiego w szkole i przedszkolu)	341
Renata Mistarz	
Adela Kożyczkowska	
Budowanie środowiska wspierającego edukację kaszubską i wykorzystanie jej potencjału dla rozwoju dzieci i młodzieży oraz wspierającego efektywne zarządzanie środkami i nakładami finansowymi przeznaczonymi na edukację kaszubską. Ekspertyza z 2016 r.	351
Renata Mistarz	
Kalendarium wydarzeń znaczących dla edukacji kaszubskiej	372
Noty o autorach	378